

70. Çin'deki yükseköğretim kurumlarında türkoloji bölümleri ve Türkiye Araştırma Merkezleri üzerine bir inceleme

Cansu KÖRKEM AKÇAY¹

APA: Korkem Akçay, C. (2023). Çin'deki yükseköğretim kurumlarında Türkoloji bölümleri ve Türkiye Araştırma Merkezleri üzerine bir inceleme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 1185-1203. DOI: 10.29000/rumelide.1369150.

Öz

4 Ağustos 1971 tarihinde Türkiye-Çin diplomatik ilişkilerin tesis edilmesiyle birlikte hız kazanan ikili ilişkiler, 1980'lerde imzalanan bir dizi ticari anlaşmayla devam etmiştir. Politik ve ekonomik ilişkilerin yanı sıra Kasım 1993'te imzalanan Kültürel İşbirliği Anlaşması ile kültür, eğitim, spor gibi pek çok alanda kültürel faaliyetlerin de arttırılması sağlanmıştır. Yapılan işbirliği anlaşmaları ile iki ülke arasında birbirini tanımaya yönelik faaliyetlerde artış gözlenmiş; özellikle Çin akademisinde Türkçe öğretimi ve Türkiye üzerine araştırmalar giderek artmıştır. Çin'de Türkiye'yi tanımaya yönelik faaliyetler her ne kadar 1950'li yıllardan itibaren başlamış olsa da 1980'li yıllarda imzalanan çeşitli işbirliği anlaşmaları ile yoğunluk kazanmıştır. Özellikle 'Yeniden Asya', 'Orta Koridor' ve 'Kuşak-Yol' kapsamında atılan adımlar sonrası 5 üniversitede Türkiye Araştırma Merkezi ve 12 üniversitede Türkoloji bölümü açılmıştır. Bölümlerin ve Merkezlerin ağırlıklı olarak 2015 tarihi sonrasında açıldığı görülmektedir. Bunun yanısıra, Türkiye Araştırma Merkezlerindeki Çinli akademisyenler 'Türkiye Araştırma Konsorsiyumu'nu kurmuş ve çalışmalar sistematik bir hale getirilmiştir. Türkiye üzerine çalışma yapan Çinli akademisyenlerin multidisipliner yaklaşımla gerçekleştirdikleri çalışmalar her sene konsorsiyum raporu olarak basılmaktadır. Yapılan çalışmalar ve imzalanan işbirliği anlaşmaları sonrası gerçekleştirilen faaliyetler ile Çin'de Türkiye algısı da zaman içerisinde değişime uğramıştır. Bu çalışma diplomatik ilişkilerin tesis edilmesinden sonraki süreçte artan Çin Yükseköğretim Kurumlarındaki Türkoloji bölümlerine ve Türkiye araştırmalarına ışık tutmaya çalışarak, Çin anakararındaki Türkiye çalışmaları ile ilgili kapsamlı bir araştırma ile literatürde var olan boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Çin, Türkiye, Çin Türkiye İlişkileri, Türkoloji, Çin'de Türkiye Araştırmaları

A Study on Turkology and Turkey Studies in China's Universities

Abstract

On August 4, 1971, bilateral relations between Turkey and China gained momentum with the establishment of diplomatic relations and continued with a series of commercial agreements signed in the 1980s. In addition to political and economic relations, the Cultural Cooperation Agreement signed in November 1993 increased cultural activities in many fields such as culture, education and sports. With the cooperation agreements, there has been an increase in the activities between the two countries to get to know each other; especially in the Chinese academy, Turkish language teaching and research on Turkey have gradually increased. Although the activities to get to know Turkey in China started in the 1950s, they gained intensity with various cooperation agreements signed in the

¹ Dr, Türkiye Cumhuriyeti Pekin Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri (Pekin, Çin) / Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yabancı Diller Fakültesi, Çin Dili ve Edebiyatı Bölümü (Ankara, Türkiye), cansu_krkm@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6138-8059 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 26.07.2023-kabul tarihi: 20.10.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1369150]

1980s. Especially after the steps taken within the scope of 'Re-Asia', 'Middle Corridor' and 'Belt and Road', Turkey Research Centers were opened in 5 universities and Turkology departments were opened in 12 universities. This shows us that the Departments and Centers were mainly opened after 2015. In addition, Chinese academics in Turkey Research Centers have established the 'Turkey Research Consortium' and the studies have been systematized. The comprehensive studies of Chinese academics working on Turkey with a multidisciplinary approach are published as a report every year after the Consortium meeting. The importance and perception of Turkey in China has also changed over time with the activities carried out after the studies and cooperation agreements signed. This study aims to shed light on the Turkology departments and Turkey Research Centers in Chinese Higher Education Institutions, which have increased in the process after the establishment of diplomatic relations, and aims to fill the gap in the literature with a comprehensive research on Turkey studies in mainland China.

Keywords: China, Turkey, China-Turkey Relations, Turkology, Turkey Studies in China

Giriş

Çin'in kuzey ve kuzeybatısı antik çağlardan beri Türkçe konuşan halkların önemli yerleşim merkezlerinden biri olmuştur. Türklerin dahil olduğu Altay kavimleri bugünkü Çin sınırları içerisinde bulunan Shanxi, Gansu, Qinghai bölgelerinde, hatta Sarı ırmak vadisinde yaşamış ve Çin toplumu ile sıkı ilişki içerisinde bulunmuşlardır (İnayet, 2020, s. 6). 56 farklı etnik azınlığa sahip Çin'de Uygur, Kazak, Özbek, Tatar, Kırgız, Salar, Yugu gibi 7 ulus, Uygurca, Kazakça, Kırgızca, Salarca, Özbekçe, Tatarca, Sarı Uygurca, Tuwaca ve Fuyu gibi 9 farklı Türk lehçesi bulunmaktadır (Erdoğan, 2009, s. 133). Çin kaynakları özellikle Türk tarihi ve kültürü açısından önemli bilgiler içermektedir. (Okay, 2022, s. 559) Türk tarih araştırmalarına ait en eski bilgilerin Çin Tarih kayıtlarında yer alması Çin'deki Türkoloji ve Türkiye Araştırma Merkezlerinin önemini de arttırmaktadır. Binlerce yıllık tarihi ilişkileri olan bu iki büyük medeniyet dil, tarih, kültür ve ekonomi gibi bir çok alanda etkileşimde bulunmuşlardır.

4 Ağustos 1971 tarihinde ise Türkiye ve Çin arasındaki diplomatik ilişkiler resmen tesis edilmiştir (Akçay, 2023, s. 85). Resmi olarak ilişkilerin başlamasıyla birlikte, iki ülke birbirlerini daha yakından tanımak ve iş birliklerini derinleştirmek amacıyla kültür, sanat, bilim, spor, eğitim ve basın gibi birçok alanda kültürel anlaşmalar imzalamışlardır. Gelişen ilişkilerle birlikte Çin'de Türkçe ve Türkiye'ye olan ilgi de aynı oranda artmaktadır. Bu ilgi neticesinde; Türk dili, kültürü, ekonomisi ve siyasi ilişkileri hakkında araştırma yapan üniversite ve araştırma merkezlerinin sayısında da gözle görülür artışlar olmuştur. Özellikle Çin'in 1978 reform ve dışı açılım dönemi sonrasında, Çin'deki üniversitelerin ve araştırma merkezlerinin sayısının artmasıyla birlikte ülkedeki akademik çalışmaların sayısında da önemli artışlar olmuştur. Bu dönemde Yang Zhaojun, Peng Shuzhi ve Zhu Kerou gibi bilim insanlarının çabalarıyla Çin'deki Türkiye çalışmalarının temelleri atılmıştır (Tao, 2010, s. 294). Sonraki yıllarda ise üniversite bünyelerinde kurulan ana bilim dallarıyla birlikte hem Türk Dili ve Edebiyatı hem de Türkiye üzerine yapılan araştırmalar sistematik hale getirilmiştir. Türkoloji bölümlerinin yanı sıra, Çin'de son yıllarda Türkiye'nin siyasi ve ekonomik durumuyla ilgili çalışmalar yürüten araştırmacı ve araştırma merkezlerinin sayısında da gözle görülür artış yaşanmıştır. Halihazırda Çin'deki 12 üniversitede Türkoloji bölümü mevcutken, 5 üniversitede ise Türkiye Araştırmalar Merkezi bulunmaktadır.

Çin'de Türkçe ve Türkiye'ye yönelik ilginin artmasıyla, Türk akademisinde de Çin Yükseköğretim kurumlarındaki Türkoloji bölümlerinde ve Türkiye Araştırma Merkezlerinde yürütülen güncel akademik faaliyetlerin ne aşamada olduğu ve bu çalışmaların boyutuyla ilgili önemli bir literatür

eksikliği görölmüştür. Bu nedenle, bu çalışma Çin'in Türkiye'ye yönelik artan ilgisi sonrasında Çin Yükseköğretim Kurumlarında Türkoloji Bölümleri ve Türkiye Araştırma Merkezleri üzerine bir araştırmada bulunarak tanıtmayı amaçlamaktadır. Araştırmada kullanılan metodoloji nitel ve nicel yöntemlerin bir kombinasyonudur, ancak çoğunlukla nitel yöntemler tercih edilmiştir. Çalışma, içerik-belge analizlerinden ve bazı istatistiksel bilgilerden yararlandığı için kombinasyon yöntemi araştırmanın metodolojisi için daha uygun olmuştur. Çalışma hazırlanırken Çinli akademisyenler tarafından yazılan makaleler, kitaplar , belgeler ve Çince resmi internet kaynaklarından da faydalanılmıştır. Ayrıca Çin kaynaklarına ulaşmak için Çin'in en önemli ulusal araştırma ve bilgi yayın kuruluğu olan CNKI'de (Çin Ulusal Bilgi Altyapısı) araştırmalar yapılmış ve makale kapsamındaki çalışmalara ulaşılmıştır. Konuyla ilgili literatür boşluğu bulunması ve araştırmanın çoğunlukla Çince kaynaklara dayanması araştırmayı önemli kılan unsurların başında gelmektedir.

1.Çin yükseköğretim kurumlarında Türkoloji çalışmalarının tarihsel boyutu

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından önce Türk lehçeleri üzerine çok sayıda sözlük ve çeviri çalışmaları yapılmıştır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra ise ilk kez 1950'lerde Uluslararası Çin Radyosu'na spiker yetiştirmek amacıyla Türkçe bölümlerini kurmaya karar veren Çin, 1960'ların başında Türkçe öğrenmeleri için beş kişiyi Moskova'ya göndermiştir. Sovyet Türkologların yardımıyla Türkçeyi öğrenen Çinliler ölkelerine döndükten sonra Xinhua, CRI gibi medya organlarında çalışmaya başlamış, bunların bir kısmı ise Luoyang Yabancı Diller Üniversitesi'nde ders vermiştir. (The Paper).

1980'li yıllardan itibaren Merkezi Milletler Üniversitesi, Xinjiang Üniversitesi gibi üniversiteler ise Çin'de konuşulan Türk lehçeleri ile ilgili eğitim öğretim ihtiyacını karşılamak için kuramsal bilgi alt yapısı sağlam, deneyimli, araştırma kaynaklarına sahip, bir grup öğretmeni organize ederek ders kitapları neşsettirmiştir. Bu ders kitaplarında Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulduktan sonraki 30 yıllık süreçte üniversitelerdeki Türk dili öğretimi ve araştırmalarında elde edilen neticeler temelinde belli dillerin kural-kanunları genelleştirilip sistematize edilerek tanıtılmıştır. (Ayup, 2014, s.5)

Çin üniversitelerinde Türkçe eğitimini ilk kez Luoyang Yabancı Diller Üniversitesi vermeye başlamıştır. Luoyang Üniversitesi belli gruplara Türkçe öğretilirken, Pekin Yabancı Diller Üniversitesi ise Türkçe lisans eğitimi veren ilk üniversite olmuştur. 1974'de Luoyang Yabancı Diller Üniversitesi, 1985 yılında ise Pekin Yabancı Diller Üniversitesi lisans öğrencilerini kabul etmeye başlamıştır (Lizhu, 2020, s.17).Üniversitelerde Türkçe öğreten akademisyenler Uluslararası Çin Radyosu'ndan emekli uzmanlardı ve Türkçe öğretilmesiyle ilgili yeterli öğretmen ve kaynak bulunmuyordu. Bu sebeple üniversitelerin öğrenci kayıtları bir süre sonra kesintiye uğramıştır.

İlerleyen yıllarda ilişkilerin derinleşmesiyle birlikte Çin'de Türkçe eğitimi veren üniversitelerin sayısında artışlar olmuştur. 1994 yılında Pekin Yayın Enstitüsü, 2011 yılında Şanghay Yabancı Diller Üniversitesi, 2012 yılında Xi'an Yabancı Diller Üniversitesi bünyelerinde Türkoloji bölümünü kurmuşlardır. Özellikle "Kuşak- Yol" girişimiyle birlikte ivme kazanan Türkiye-Çin ilişkileri sayesinde birçok üniversite Türk dili bölümleri açmaya başlamıştır. 2022 yılı itibariyle Çin anakarasında bulunan 12 üniversitede Türkoloji bölümleri bulunmaktadır. Bu üniversiteler Pekin, Şangay, Guangzhou, Xi'an, Zhejiang gibi birçok büyük ve merkezi şehirde bulunmaktadır.

Tablo 1. Çin'de Türk Dili ve Edebiyatı bulunan üniversiteler

NO.	Üniversite Adı	Şehir	Anadal	Kuruluş Yılı
1	Pekin Yabancı Diller Üniversitesi 北京语言大学	Pekin	Türk dili	1985
2	Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi 北京语言大学	Pekin	Türk dili	2017
3	Tianjin Yabancı Diller Üniversitesi 天津外国语大学	Tianjin	Türk dili	2017
4	Xi'an Yabancı Diller Üniversitesi 西安外国语大学	Xi'an	Türk dili	2012
5	Zhejiang Yabancı Diller Üniversitesi 浙江外国语大学	Hangzhou	Türk dili	2018
6	Pekin İkinci Yabancı Diller - Üniversitesi 北京第二外国语学院	Pekin	Türk dili	2018
7	Çin İletişim Üniversitesi 中国传媒大学	Pekin	Türk Dili	2008
8	Shanghai Yabancı Diller Üniversitesi 上海外国语大学	Shanghai	Türk Dili	2011
9	Guangdong Yabancı Dil ve Ticaret Üniversitesi 广东外语外贸大学	Guangzhou	Türk Dili	2017
10	Sichuan Yabancı Diller Üniversitesi 四川外国语大学	Chongqing	Türk Dili	2020
11	Zhejiang Yuexiu Yabancı Diller Üniversitesi 浙江越秀外国语大学	Shaoxing	Türk Dili	2019
12	Xinjiang Eğitim Enstitüsü	Urumçi	Türk Dili	2016

Tablo 1²'de görüldüğü üzere 12 Çin üniversitesinde Türk Dili bölümü bulunmakla birlikte, Pekin Üniversitesi, Tianjin Normal Üniversitesi gibi birçok üniversitede de Türk dili eğitimi seçmeli ders olarak Çinli öğrencilere öğretilmektedir.

Türk dili eğitimi veren Çin üniversitelerinin ağırlıklı olarak Pekin'de yoğunlaştığı görülmektedir. Siyasi, ekonomik ve coğrafi faktörler göz önüne alındığında, kıyı bölgelerindeki ve başkentteki üniversitelerin Türkçe eğitimi vermeye daha yatkın olduğu görülmektedir. Ayrıca çoğu üniversite Türk dili bölümlerini nispeten yakın sayılabilecek tarihlerde kurmuşlardır. Pekin Yabancı Diller Üniversitesi dışındaki diğer üniversiteler Türkçe bölümlerini 2000 yılından sonra kurmuştur. Bunlardan altısı ise Türkçe

² Üniversite isimleri doğrudan Çince'den Türkçe'ye çevirildiği için İngilizce çevirisi ile farklılıklar bulunmaktadır.

bölümlerini 2015 yılından sonra faaliyete geçirmiştir.³ Bu eğilim, kuşkusuz son yıllarda Çin ile Türkiye arasında giderek artan yakın ilişkilerle yakından ilgilidir. İki ülke arasındaki kültürel entegrasyon ve iş birliği, birçok Çin üniversitesinin Türkçe bölümler açmasını ve öğrenci alımlarını arttırmasını sağlamıştır. Bu durum Çin hükümetinin Türkçe ve Türkiye'ye giderek daha fazla önem verdiğini göstermektedir.

Tablo 2. Çin Yükseköğretim Kurumlarında Türkoloji bölümlerindeki dersler ve öğretim üyeleri

Üniversite Adı	Verilen Dersler	Öğretim Elemanları
Pekin Yabancı Diller Üniversitesi	Temel Türkçe, İleri Türkçe, Kapsamlı Türkçe Okuma, Türkçe Tefsir, Modern Türk Edebiyatı, Türk Araştırmaları, Osmanlı Tarihi ve Kültürü, Türk Tarihi ve Kültürü vb.	4
Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi	Türkçe konuşma, Türkçe dilbilgisi, Türkçe yoğun okuma, Türkçe dinleme ve konuşma, Türkçe çeviri, temel yazma, ileri düzey yazma.	2
Tianjin Yabancı Diller Üniversitesi	Temel Türkçe, İleri Türkçe, Türkçe Görsel-İşitsel, Türkçe Yazma, Türkçe Konuşma, Türkçe Okuma, Türkçe Dilbilgisi, Çeviri Kuramı ve Uygulaması, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Ülke Profili.	2
Xi'an Yabancı Diller Üniversitesi	Türkçe konuşma, Türkçe dilbilgisi, Türkçe yoğun okuma, Türkçe dinleme ve konuşma, Türkçe çeviri, temel yazma, ileri düzey yazma.	6
Zhejiang Yabancı Diller Üniversitesi	Temel Türkçe, Türkçe Görsel-İşitsel, Türkçe Konuşma, Türkçe Dilbilgisi, Türkçe Kapsamlı Okuma, Türkçe Genel Bakış, İleri Türkçe, Türkçe Yazım, Türkçe Gazete ve Süreli Yayınlardan Seçme Okumalar, Türkçe-Çince Çeviri Teorisi ve Uygulaması, Türkçe Çeviri, Türk Ekonomisi ve Ticareti Seçme eserler, Türk edebiyatı, Türk kültürü.	4
Pekin İkinci Yabancı Diller Üniversitesi	Başlangıç, Orta, İleri Türkçe, Türkçe Çeviri, Ülke ve Bölge Çalışmaları Dizisi, Türkçe Yazım, Türkçe Gramer, Türkçe Haber Derleme	2
Çin İletişim Üniversitesi	Türkçe görsel-ışitsel, konuşma, yoğun okuma, kapsamlı okuma, seçilmiş edebiyat, yazma, çeviri, yorumlama vb.	2
Shanghai Yabancı Diller Üniversitesi	Türkçe Temel Dil, İleri Türkçe, Türkçe Kapsamlı Okuma, Türkçe Konuşma, Türkçe Görsel-İşitsel, Türkçe Dilbilgisi, Türkçe Yazım, Türkçe Genel Bakış, Türkçe Gazete ve Süreli Yayınlardan Seçme Okumalar, Türkçe-Çince Çeviri Kuramı ve Becerileri, Temel İngilizce, İngilizce Görsel Konuşma Beklemek.	4
Guangdong Yabancı Diller Üniversitesi	Temel Türkçe, Türkçe görsel-ışitsel, Türkçe gazete okuma, temel Türkçe, Türkçe sözlü tercüme, Türkçe görsel-ışitsel, seçilmiş Türkçe gazete ve süreli yayınlar,	5
Sichuan Yabancı Diller Üniversitesi	Türkçe Temel Dil, İleri Türkçe, Türkçe konuşma, Türkçe dinleme, Gramer, Türk tarih ve kültürü, Türkçe okuma, Türkiye politikası ve ekonomisi	3

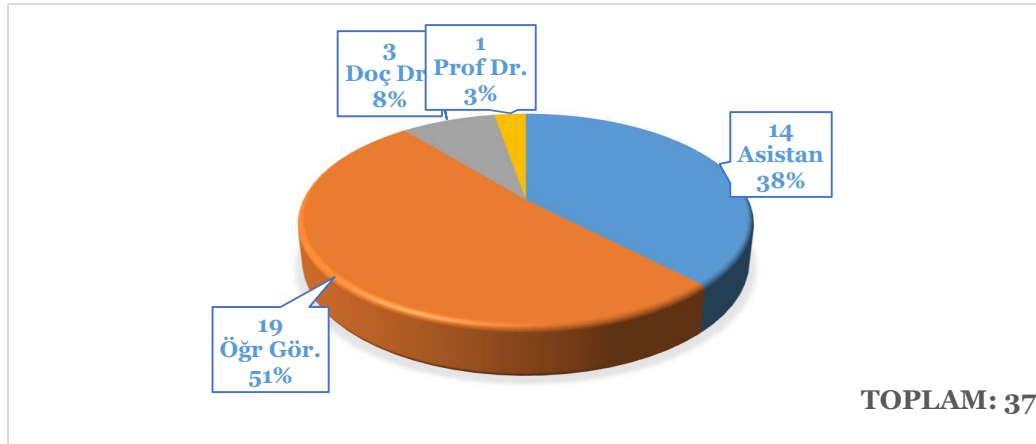
³ 2015 yılı Çin-Türkiye ilişkileri açısından önemli ve stratejik bir yıldır. 2015 yılında Çin ve Türkiye arasında Orta Kuşak ve BRI'nin uyumlaştırılmasına yönelik mutabakat imzalanmıştır. Bu yıldan itibaren Türkiye, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin önemli ortaklarından biri olmuştur. Bu tarihten itibaren de Çin ve Türkiye arasındaki ilişkilerin her açıdan önemli bir ivme kazandığı gözlemlenmiştir.

Zhejiang Yuexiu Yabancı Diller Üniversitesi	Türkçe konuşma, Türkçe dilbilgisi, Türkçe yoğun okuma, Türkçe dinleme ve konuşma, Türkçe çeviri, temel yazma, ileri düzey yazma.	4
Xinjiang Eğitim Enstitüsü	Ders bilgisi bulunamadı	2

Üniversitelerdeki Türkoloji Bölümlerinde okutulan dersleri incelediğimizde Tablo 2’de de görüleceği gibi Türkçe okuma, yazma, dinleme, konuşma, çeviri ve kültür derslerine ağırlık verildiği görülmektedir. Bazı okullar ayrıca Türk siyaseti, kültürü ve toplumu ile ilgili bilgileri de öğreterek öğrencileri, Türkoloji alanında yetkin ve kapsamlı bireyler haline getirmeyi amaçlamaktadırlar. Lisans derslerini içerik olarak incelendiğimizde ise esas olarak; dil, edebiyat, tarih, politika, ekonomi, diplomasi, kültür vb. ile ilgili temel teorileri ve temel bilgileri öğrenmektedirler. Ayrıca öğrencilerin ilgili dilde dinleme, konuşma, okuma, yazma, çeviri vb. alanlarda yeterlilik eğitimi aldığından bilimsel araştırma yöntemleri ile profesyonel düzeyde çeviri, araştırma, öğretim ve yönetim düzeyine sahip olmaları amaçlanmaktadır. Türkoloji bölümünden mezun olan Çinli öğrencilerin istihdam alanları dış ticaret firmaları başta olmak üzere Türkiye üzerine araştırma yapan düşünce kuruluşları, Dış İşleri Bakanlığı, Kültür Bakanlığı ve Kamu Güvenliği Bakanlığı gibi devletin ilgili birimleri ve Türkoloji bölümlerinde akademisyenlik gibi pek çok alanda iş imkanı bulabilmektedirler.

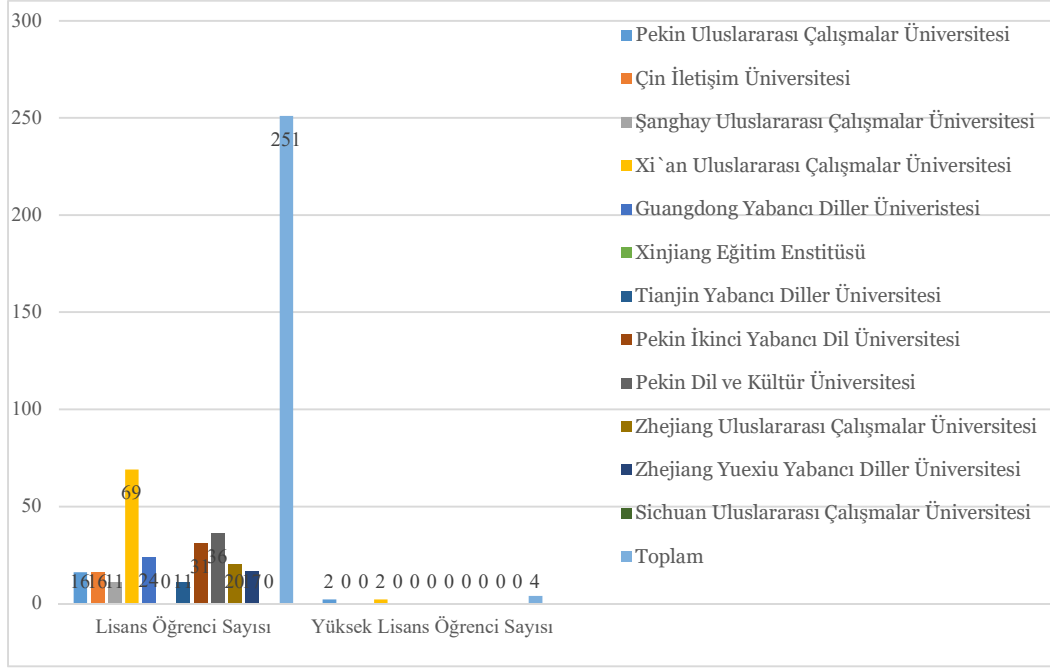
Öte yandan Türkoloji bölümlerindeki akademisyenlerin yetersizliği dikkat çeken bir başka konudur. (Liu&Wang, 2019, s. 69; Yang, Xie, 2022, s. 23) Çin devlet teşviki ile Rusya’ya giderek Türkçe eğitim alıp Çin’e dönen insanların büyük çoğunluğunun Çin medya organlarında çalışması eleman yetersizliğine yol açarak Çin Yükseköğretim Kurumlarında Türkoloji bölümlerinin geç açılmasına, bölümlerin kurulduğu yıllarda ise Türkiye-Çin arasında yapılan çeviri çalışmalarının yetersizliği, birincil kaynak olarak eğitim öğretim materyallerine ulaşımında güçlük yaşanması, bölümlerde çalışan Türk hoca sayılarının azlığı ve iki ülke üniversitelerinin arasında yaşanan çeşitli iletişim sorunu Türkoloji bölümlerinin hızlı ve nitelikli tamamlanma sürecine engel olmuştur.

Şekil 1. Türkoloji bölümlerindeki öğretim elemanlarının unvan ve sayıları

Şekil 1’de Türkoloji bölümlerindeki öğretim üyelerinin sayıları verilmiştir. Yukarıda bahsedilen sebeplerden ötürü Türkoloji bölümlerinin halen gelişme aşamasında olduğunu söylemek mümkündür.

Şekil 2. Türkçe eğitimi alan lisans ve yüksek lisan öğrencilerinin sayısı

Türkoloji bölümlerinde eğitim alan Çinli öğrenci sayısı ise nispeten azdır. Özellikle lisansüstü programlara yeterli ilgi gösterilmemektedir. Bunun başlıca nedeni üniversite bölüm hocalarının çok az sayıda lisansüstü ders açarak öğrenci kabul etmesidir. Şekil 2'de de görüleceği üzere lisans öğrencilerinin en fazla bulunduğu üniversite 69 öğrenci ile Xi'an Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi'dir. En az öğrenci ise 11 kişi ile Tianjin Yabancı Diller Üniversitesi ve Şanghay Yabancı Diller Üniversitesi'nde bulunmaktadır. Xinjiang Eğitim Enstitüsü ve Sichuan Yabancı Çalışmalar Üniversitesi henüz öğrenci almı yapmamıştır.

1.1. Çin yükseköğretim kurumlarında Türkçe öğretim materyalleri

1950 li yıllardan itibaren yoğunlaşan çeviri çalışmaları Türkçe öğretim materyallerinin de temelini oluşturmuştur. Çin yükseköğretim kurumlarında Türkçe öğretim materyallerini düzenli şekilde ilk olarak yazan Profesör Zhou Zhengqing'dir. 1989'da eğitim için Türkiye'ye giden, 1990'da Çin'e döndükten sonra ise ders kitaplarını düzenlemeye ve Türkçe ile ilgili dersler vermeye başlayan Profesör Zhou, Türkçe Çince Sözlük'ün ilk genel yayın yönetmenidir. Profesör Zhou'nun ayrıca "Türkçe Fonetik" ve "Türk Dili" (Cilt 1-8) gibi çok sayıda önemli eserleri de bulunmaktadır. Profesör Zhou Zhengqing oluşturduğu eserlerle birlikte Çin üniversitelerinde Türkçe öğretimi için iyi bir temel oluşturmuştur.

Bununla birlikte, son yıllarda Çin'de Türkçe ders kitaplarının ve Türkçe ile ilgilenen akademisyenlerin sayısında da önemli artışlar olmuştur. Örneğin Pekin Yabancı Diller Üniversitesi Türkçe Bölümü başkanı Liu Zhao'nun yazdığı eserler alana önemli katkılar sunmuştur. Özellikle Liu Zhao tarafından hazırlanan "Türkçe Dilbilgisi" kitabı Çin'de en önemli Türkçe öğretim materyalleri arasında gösterilmektedir. Tablo 5'de de görüleceği üzere, Çin'de Türkçe öğretimi ile ilgili önemli ders kitapları listelenmiştir.

Tablo 5. Çin'de Türkçe Öğretim Materyalleri

Adı	Yazarı	Yılı
Türkçe 1	Li Zhiyu, Zhou Zhengqing	2004
Türkçe 2	Li Zhiyu, Zhou Zhengqing	2004
Güzel Türkçe Konuşalım Türkçe-Çince Sözlük.	Liu Zhao, Li Zhiyu, Cem Aygün	2005
Türkçe-Çince Sözlük.	Zhou Zhengqing, Zhou Yuntang	2005
Türkçe Çeviri Pratikleri	Liu Zhao, Li Zhiyu	2008
Türkçe Yazı ve Eserlerden Seçmeler	Gong Yingyuan	2009
Türkçe Çeviri Pratikleri Türkçe Yazı ve Eserlerden Seçmeler Pratik Türkçe Konuşma El Kitabı Türkçe Dinleme ve Kelime Bilgisi Eğitimi Türkçe-Çince Çeviri	Zuo Yunshan	2011
Türkçe Dinleme ve Kelime Bilgisi Eğitimi	Dursun Köse	2013
Türkçe-Çince Çeviri	Peng Jun, Ding Huijun.	2014
Çağdaş Uygurca ile Türkçenin Mukayeseli Grameri	Maitireyimu-Shayiti	2014
Pratik Türkçe-Çince El kitabı	Li Zhiyu, Liu Zhao, Cem Aygün	2015
Türkçe Dil Bilgisi	Ding Huijun, Peng Jun	2015
Türkçe-Çince Temel Askerlik Terimleri Sözlüğü	Jun Shi Yi Wen Yayın Evi	2015
Türkçe-Çince Temel Diplomatik Terimler Sözlüğü	Jun Shi Yi Wen Yayın Evi	2015
Türkçe-Çince Sadeleştirilmiş Sözlük	Jun Shi Yi Wen Yayın Evi	2015
Temel Türkçe Dersleri 1	Liu Zhao, Li Zhiyu, Cem Aygün	2016
Temel Türkçe –İletişimsel bir yaklaşım	Gong Yingyuan, Cao Yiqun	2016
Türkçe Sesbilgisi Ders Kitabı	Zhang Lei	2016
Türkçe Konuşma Ders Kitabı	Ding Huijun, Peng Jun.	2016
Türkçe Konuşma El Kitabı	Wei Zonglin	2016
Temel Türkçe Dersleri 2	Liu Zhao, Li Zhiyu, Cem Aygün	2017
Eski Türkçe Grameri	Liu Zhao	2017
Modern ve Çağdaş Türk Edebiyatı Eserlerinden	Ding Huijun, Peng Jun	2018
Turistler İçin Konuşma-Sıfırdan Türkçe Konuşma	Larousse Yayınevi	2018
Türkçe Dil Bilgisi	Liu Zhao	2019
Merhaba Türkçe	Han Zhimin, Chen Qing, Hacer Tokyürek	2019
Türkçe Okuma Kitabı	Han Zhimin, Zhang Chao, Murat Elmalı	2020

2.Çin yükseköğretim kurumlarında Türkiye Araştırma Merkezleri

Çin'de Türk dili üzerine araştırma yapan, lisans ve lisans üstü dersler veren üniversitelerin sayıları her geçen yıl artarken, son yıllarda Türkiye'yi bir çok alanda ele alan araştırma merkezlerinin sayıları da artmaya başlamıştır (Guo, 2013). 2022 yılı itibarıyla Çin Yükseköğretim Kurumlarında Türk ekonomisi, siyaseti, kültürü, tarihi, dini vb. konularda araştırma yapan başlıca 5 Türkiye Araştırmaları Merkezi bulunmaktadır. Bunlar; Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi, Shaanxi Normal Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi, Şangay Üniversitesi Küresel Araştırmalar Enstitüsü'nün Türkiye Araştırma Merkezi, Pekin Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi, Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi'dir. Çin akademisinde Türkiye üzerine yapılan araştırmaların daha sistematik bir hale getirilmesi amacıyla "Türk Araştırmaları Konsorsiyumu" adlı bir platform oluşturmuşlardır. Konsorsiyumun koordinatörlüğünü Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi yapmaktadır. Konsorsiyum, ilgili eğitim kurumlarındaki akademisyenler arasında bilgi paylaşımı ve iş birliğini artırarak Türkiye ile ilgili araştırma çalışmalarını derinleştirmeyi hedeflemiştir. Platform, Türkiye tarihi ve güncel durumunu içeren "*Türk Araştırma Konsorsiyumu Bülteni*" yayınlamaktadır. Bülten, yurtiçinde ve yurtdışında Türkiye araştırmalarında uzman ve akademisyenleri özgün yorumlarda bulunmaya davet ederken, öğrencileri de incelemeler yazmaya teşvik etmektedir. Bültene Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi Ülke ve Bölgesel Çalışmalar Enstitüsü'nün web sitesinden ve WeChat resmi hesabından ulaşılabilmektedir. Türk Araştırma Konsorsiyumu, Çin ile Türkiye arasında diplomatik ilişkilerin kuruluşunun 50. yıl dönümüne özel Mayıs 2021'de "Geleceğe Yönelik Çin-Türkiye İlişkileri - Çin ile Türkiye arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının 50. Yıldönümünü" başlıklı bir seminer ve konferans dizisi gerçekleştirmiştir.

Tablo 3. Çin Yükseköğretim Kurumlarındaki Türkiye Araştırma Merkezleri

Araştırma Merkezi Adı	Bulunan Şehir	Ana Faaliyet Alanı	Kuruluş Yılı	Merkezin Başkanı	Website
Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi 北京语言大学 土耳其研究中心	Pekin	"Turkey Expo"	2017	Shou Huisheng (寿惠生)	http://irs.blu.edu.cn/col/col16397/index.html
Pekin Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi 北京大学 土耳其研究中心	Pekin	The first "Review and Prospect of Turkish History Research" Doctoral Academic Forum	2018	Zan Tao (谭涛)	https://skb.pku.edu.cn/jd/jg/xtjg/jgcywj/313055.htm
Shanghai Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi 上海大学 土耳其研究中心	Shanghai	Research on Turkey's Domestic and Foreign Policy and the "Belt and Road" Strategy	2017	Guo Chang Gang (郭长刚)	https://igs.shu.edu.cn/teqyjzx.htm

Shaanxi Normal Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi 陕西师范大学 土耳其研究中心	Shaanxi	" <i>Turkish Nation-State Building and the Evolution of the Kurdish Issue</i> ", "Erdoğan's 'New Turkey' and the Acceleration of Crisis in Modern Turkey", "Kurdish Politics In Turkey: From the PKK to the KCK"	2016	Li Bingzhong (李秉忠)	http://turkey.snnu.edu.cn/
Zhejiang Yabancı Diller Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi 浙江外国语学院	Hangzhou	The First "Turkish Studies" Symposium	2020	Shen Zhixing (沈志兴)	https://www.zisu.edu.cn/info/1023/16312.htm

- *Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi*

Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi Türk Araştırmaları Merkezi, Ulusal ve Bölgesel Araştırmalar Enstitüsü'ne bağlıdır. Enstitü, Ocak 2017'de kurulmuş olup, Milli Eğitim Bakanlığı Uluslararası İşbirliği ve Değişim Dairesi Başkanlığı tarafından verilen Üniversitelerde Ülke ve Bölge Araştırmaları Sekreterliği'nin ilgili işlevlerini de üstlenmektedir. 2019 yılında enstitü, Pekin üniversitelerinde (ülke çalışmaları) yüksek hassasiyetli ve gelişmiş disiplinler listesine seçilmiştir. Merkez, ülke çapındaki üniversitelerde Türkçe araştırma ve öğretimini teşvik etmeyi ve Türkiye ile ilgili bilimsel araştırma, yetenek eğitimi, idari hizmetler ve uluslararası değişimler için bir platform sağlamayı hedefliyor. Araştırma merkezi tarafından düzenlenen "Türkiye Fuarı", zaman zaman Türkiye ile ilgili gelişmeleri, bilgileri ve araştırma sonuçlarını sunmakta ve Türkiye'yi beşerî bilimler, tarih, uluslararası ilişkiler, siyaset ve ekonomi açısından tanıtmaktadır.

- *Pekin Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi*

Pekin Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi, Pekin Üniversitesi Tarih Bölümü'ne bağlıdır ve Pekin Üniversitesi'nin beşerî ve sosyal bilimlerine bağlı bir şekilde faaliyetlerini yürütmektedir.

- *Şanghay Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi*

Şanghay Üniversitesi Türkiye Araştırma Merkezi, Çin'de faaliyetini sürdüren en kapsamlı ve etkin araştırma merkezlerinden biridir. Merkez başkanı Prof. Dr. Guo Changgang (郭长刚) son 20 yılda Türkiye Araştırmaları üzerine yapılan araştırma ve çalışmaların içinde aktif yer almaktadır. Merkez, Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve kültürel durumuyla ilgili derinlemesine araştırmalar yapmayı hedeflemektedir. Araştırma merkezi, hükümete, topluma, kuruluşlara ve bireylere Türkiye hakkında entelektüel danışmanlık sağlamak için akademik bir düşünce kuruluşu inşa etmeyi de amaçlamaktadır. Merkezin ana araştırma alanları başlıca Çağdaş Türk Siyaseti ve Sosyal Bilimler, Türk tarihi, kültürü ve dini çalışmaları, Türkiye'nin Uluslararası Stratejisi ve Çin-Türkiye ilişkileri, Batı Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları şeklinde sıralanabilir.

- *Shaanxi Normal Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi*

Shaanxi Normal Üniversitesi Türk Araştırmaları Merkezi Eylül 2016 tarihinde kurulmuştur. Türkiye konusunda uzman akademisyen Profesör Li Bingzhong, merkezin müdürüdür. Merkezin kuruluş amacı, Shaanxi Normal Üniversitesi'nin Orta Doğu ve Orta Asya araştırmalarına katkıda bulunmak ve "Kuşak-Yol" stratejisinin pratik ihtiyaçlarına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Merkez, Ulusal Sosyal Bilimler Fonu'ndan 4 ana proje, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan 1 proje, 2 ulusal araştırma üssü projesi ve 1 bilgi tanıtım projesi dahil olmak üzere bir dizi önemli projeyi sonuçlandırmıştır. Merkezin araştırma ekibi, "Türk Ulus-Devlet İnşası ve Kürt Sorununun Evrimi", "Erdoğan'ın 'Yeni Türkiye'si ve Modern Türkiye'de Krizin Hızlanması", "Türkiye Kürtleri" gibi birçok Çince ve İngilizce kitaplar yayınlamıştır. "Türkiye'de Kürt Siyaseti: PKK'dan KCK'ya" gibi yayınları yurtiçinde ve yurtdışında tanınmış akademik dergilerde yayınlanmışlardır.

- *Zhejiang Yabancı Diller Üniversitesi Türk Araştırmaları Merkezi*

Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi Türkiye Çalışmaları Merkezi, Ekim 2020'de kurulmuştur. Merkezi, yüksek kaliteli bilimsel araştırmalar üretmeyi, seçkin bölgesel araştırmalar yapmayı ve Türkiye hakkında kapsamlı rapor ve analizler hazırlamayı amaçlamaktadır.

2.1.Çin yükseköğretim kurumlarında Türkiye üzerine araştırma yapan akademisyenler ve çalışmaları

Çin'in "Kuşak ve Yol" girişiminin başlatılması ve Çin ile Türkiye arasındaki ilişkilerin derinleşmesiyle birlikte, üniversitelerden ve araştırma enstitülerinden giderek daha fazla sayıda araştırmacı Türk ekonomisi, siyaseti ve tarihi üzerine araştırmalar yapmaktadır. Bu araştırmacılar; Türk kültür, din, dil eğitimi ve diğer alanlarda iki ülke arasındaki alışverişlere olumlu katkılar sağlamaktadır.

Çin'in en önemli yayın ve araştırma kuruluşu CNKI'den (Çin Ulusal Bilgi Altyapısı) alınan verilere göre, ana teması Türkiye olan 6.135 Çince arama sonucu bulunmaktadır. Bunların arasında 3659 akademik dergi, 181 tez, 103 konferans, 696 gazete ve 2 araştırma yer almaktadır. CNKI'ye göre, Çin'de Türkiye hakkında yayınlanmış en eski makale 1934'te Le Tian tarafından yazılan ve World Knowledge'da yayınlanan "Türkiye'nin Beş Yıllık Planı" başlıklı makaledir. Ana teması Türkiye olan lisansüstü tezler incelendiğinde ise bunların 13'ü doktora düzeyinde, 168'inin ise yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmüştür. Yine Türkiye ile ilgili 72 yurt içi, 31 uluslararası olmak üzere toplam 103 konferans kaydı bulunmaktadır.

Guo Changgang, Zan Tao, Li Bingzhong, Li Yanzhi, Wang Sanyi, Shen Zhengxing gibi akademisyenler Çin'de Türkiye üzerine araştırma yapan en önemli akademisyenler arasında gösterilmektedir. Bunların dışında da Türk tarihi, dili, ekonomisi ve politikası üzerine araştırma yapan çok sayıda Çinli akademisyen de bulunmaktadır. Tablo 4'de bu akademisyenlerin çalışma alanları, buldukları üniversiteler, ünvanları gibi bilgiler derlenmiştir. Akademisyenlerin bilgileri Türk dili ve Türk merkezi bulunan üniversitelerin resmi web sitelerinden elde edilmiştir.

Tablo 4. Çin'de Türkiye alışan Çinli Akademisyenler⁴

Akademisyenin Adı	Görevli Bulunan Organizasyon	nvan, Görev ve alışma Alanı	Proje ve Eser
SHEN Zhengxing / 沈志兴	Zhejiang Yabancı Diller Üniversitesi	-Profesör -Türk dili eēitimi	1.Orhan Pamuk romanlarının Çince evirileri 2. Çin'de Türkçe ēretimi Eēitim Materyalleri
LI Bingzhong / 李秉忠	-Shaanxi Normal Üniversitesi -Türkiye Araştırmaları Merkezi Direktörü	-Profesör -Türk tarihi ve siyaseti, Kürt meselesi, Orta Doēu siyaseti	1.Türk Ulusal Yönetişim İkilemi zerine Araştırma 2."Türk Milli Devlet İnaşı ve Kürt Sorununun Gelişimi"
WEI Min/ 魏敏	-Çin Sosyal Bilimler Akademisi, -Shaanxi Normal Üniversitesi	-Doktora, -Türkiye Araştırmaları Merkezi'nde yarı zamanlı araştırmacı -Dünya Ekonomisi, Orta Doēu Ekonomisi,	1."Türkiye Turizm Kalkınmasında Devlet Davranışı" <i>《旅游业发展的政府行为研究——以土耳其为例》</i> 2. Ortadoēu'da Deēiřen Durum ve ABD-Türkiye İlişkilerindeki Deēiřim ve Beklentiler <i>《中东变局下美国与土耳其关系变化及前景》</i>
TIAN Wenlin/ 田文林	-Çin Modern Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, -Shaanxi Normal niversitesi, -Çin Renmin Üniversitesi	-Doktora Araştırmacı - Türkiye Araştırmaları Merkezi'nde yarı zamanlı araştırmacı -Orta Doēu siyaseti, etnik dinler ve aēdař uluslararası meseleler	1. "Türkiye'nin Stratejik Dönüşümü ve Sınırları" [J]. Tian Wenlin. <i>Modern Uluslararası İlişkiler</i> . 2010 (09) 13 <i>《土耳其战略转型及其局限》</i> [J]. 田文林. <i>现代国际关系</i> . 2010 (09) 13 2. Uluslararası g sistemindeki  büyük deēiřiklik ve bunların Ortadoēu zerindeki etkisi <i>国际权力体系的三大变迁及对中东的影响</i> 3. Çürüme ve Kargaşa: Arap Baharı'nın 10. Yıldönümü zerine Düşünceler <i>衰朽与动荡：“阿拉伯之春”十周年反思</i>

⁴ Yukarıda adı geçen akademisyenlerin tabloda yer almayan çok sayıda önemli kitap, makale ve projeleri bulunmaktadır. Tabloda verilenler ilgili akademisyenin önde gelen çalışmalarıdır.

LI Yanzhi/ 李艳枝	Liaoning Üniversitesi Tarih Fakültesi	-Profesör -Ortadoğu siyaseti ve uluslararası ilişkiler, "Kuşak ve Yol", Türkiye Tarihi, Ortadoğu'daki Siyasi Kurumların Tarihi, Ortadoğu'da Etnik ve Dini Sorunlar	1."İslamcılık ve Modernleşme Arasındaki Oyun: Türkiye'deki İslami Uyanış Hareketine Dayalı Bir Araştırma" 《伊斯兰主义与现代化的博弈——基于土耳其伊斯兰复兴运动的个案研究》 2. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Keşfi ve Türkiye'nin Kurumsal Dönüşümü 《正义与发展党的总统制探索与土耳其的制度转型》
ZHANG Bo/ 章波	-Çin Sosyal Bilimler Akademisi	-Doktora, Yardımcı Araştırmacı -İsrail, Türkiye ve Orta Doğu'da Uluslararası İlişkiler	"Türkiye ile şangay İşbirliği Teşkilatı Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Çalışma", "16. Yüzyılda Osmanlı Yahudilerinin Ekonomik Faaliyetleri", "Soğuk Savaş Döneminde Türkiye-İsrail İlişkilerine değerlendirme" vb. 《土耳其和上海合作组织的关系研究》、《16世纪奥斯曼帝国犹太人的经济活动》、《冷战时期土耳其和以色列关系述评》 vs.
YAN Tianqin/ 严天钦	Sichuan Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi, -Sichuan Üniversitesi Avrupa Birliği Araştırmaları Merkezi,	-Doçent -Avrupa Birliği Araştırmaları Merkezi, Sichuan Üniversitesi -Türkiye Çalışmaları, Avrupa Toplumu ve Kültürel Çalışmalar	Türk modelinin ikilemi üzerine çalışma 1."Avrupa'nın Kenarındaki Öteki: Türk Kimliği İkilemi Üzerine Bir Araştırma" 《徘徊在欧洲边缘的‘他者’——土耳其身份认同困境研究》 2. "Türkleştirme Politikası" ve Türkiye'nin Ulusal Kimlik Krizi 《土耳其化政策“与土耳其的民族认同危机》
HU Bo/ 胡舶	Shaanxi Normal Üniversitesi Tarih ve Kültür Fakültesi	-Profesör, Ulusal Sosyal Bilimler Fonu Büyük Projeleri Baş Uzmanı vb. -Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa Tarihi, Uluslararası İlişkiler	-1. "Eğitim Bakanlığı Seçkin Genç Öğretmenler Finansman Programı" (2001) seçildi ve başkanlık etti. Proje Adı: "Doğu Avrupa Ülkelerinin Kalkınma Yolu Araştırması" 2. "Amerikan Fulbright Araştırma Bursiyerleri Programı (2009-2010). Proje Adı: "Soğuk Savaş Döneminde (1949-1989) Doğu Avrupa ve Çin'e Yönelik Amerikan Politikalarının Karşılaştırma Bir İncelemesi" 3."Soğuk Savaş'ın (1945-1956) arka planında Doğu Avrupa ülkelerinin dolambaçlı kalkınma yolu üzerine araştırma" 《冷战背景下东欧国家曲折发展道路研究 (1945-1956)》
ZHANG Xiangrong / 张向荣	Xibei Üniversitesi Orta Doğu Enstitüsü	-Doktora, öğretim görevlisi -Türkiye çalışmaları, uluslararası siyaset teorisi	1.Türkiye'nin "Yeni Osmanlıcılığı" ve uygulama araştırması 2."Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldiğinden beri Türkiye-İsrail ilişkileri" vb. 《正义与发展党执政以来土耳其与以色列的关系》等

ZHU Chuangzhong 朱传忠	Henan Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	-Doçent Türk siyasi partileri ve Suriye sorunu	"Adalet ve Kalkınma Partisi Üzerine Bir Araştırma" 《土耳其正义与发展党研究》
ZHU Quangang/ 朱泉钢	Çin Sosyal Bilimler Akademisi	-Doktora, Yardımcı Araştırmacı -Orta Doğu Siyaseti, Uluslararası İlişkiler	1."Çin ile Mısır Arasında Dostane İşbirliği" 《中国与埃及友好合作》 "Mısır Askeri ve Siyasi Ayrışması ve Üçüncü Ortadoğu Savaşı" 《埃及军政分歧与第三次中东战争》 2."Çin ile Mısır Arasında Dostane İşbirliği" 《中国与埃及友好合作》 "Mısır Askeri ve Siyasi Ayrışması ve Üçüncü Ortadoğu Savaşı" 《埃及军政分歧与第三次中东战争》
GUO Changgang 郭长刚	Şanghay Üniversitesi Küresel Çalışmalar Enstitüsü Türkiye Araştırma Merkezi	-Profesör -Şanghay Üniversitesi Küresel Çalışmalar Enstitüsü Dekanı -Küresel Çalışmalar, Din, Türkiye Çalışmaları	1."Türkiye'nin İç ve Dış Politikası Araştırmaları ve Çin'in Kuşak Yol Girişimi" 2.Türkiye'nin Ulusal Kalkınmasına İlişkin Yıllık Rapor 《土耳其蓝皮书：土耳其发展报告》 3.Turkey: An Increasing Interest for Chinese Academia, Middle East Institute, Washington, 2013.10.9
WANG Sanyi/ 王三义	Şanghay Üniversitesi, Liberal Sanatlar Fakültesi.	-Professor -Modern dünya tarihi, imparatorlukların yükseliş ve düşüş tarihi	1."Osmanlı İmparatorluğu'nun Siyasi Sistemi Üzerine Araştırma" 2."İmparatorluğun Gerilemesi: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Altı Görüş" 《帝国之衰：奥斯曼帝国六论》等
LIU Yi/ 刘义	Şangay Üniversitesi Türkiye Araştırmalar Merkezi	-Profesör -Din tarihi ve karşılaştırmalı dinler (Hıristiyanlık ve İslam), küreselleşme, Türkiye, terörizm.	1.Doğu Politikasından Sosyal Demokrasiye-Türkiye'nin Sosyalist Hareketi, 2.İmparatorluğun Değişimi ve Uygarlığın Yükselişi ve Düşüşü: Küresel Tarihte 1453 《从东方政策到社会民主——土耳其的社会主义运动》, 《帝国更替与文明兴衰——全球史上的1453年》 3-Türk Dış Politikasında Diyanet İşleri Başkanlığı (Xin Sisi'yle) 《土耳其对外关系中的宗教事务委员会》
YANG Chen/ 杨晨	Şangay Üniversitesi Türkiye Çalışmalar Merkezi	-Doktora -Türk Dış Politikası, Türkiye-Çin ilişkileri	-"New Development of Turkey-Iran Relations from the Perspective of Eurasianism" (In The Geopolitics of Iran)
WANG Jiani/ 王佳尼	Şangay Üniversitesi Türkiye Araştırmalar Merkezi	-Doktora, -Orta Doğu, Türkiye ve Avrupa çalışmaları	-"Toplumsal Hareket Teorisi Açısından Türkiye'deki İslami Hareket Üzerine Bir Araştırma" 《社会运动理论视角下的土耳其伊斯兰运动研究》

ZAN Tao/ 曾涛	Pekin Üniversitesi	-Doçent, Türkiye Araştırmaları Merkezi Müdürü -Osmanlı-Türk modern tarihi, Orta Doğu modern tarihi,	1."Modern Devlet ve Milli Yapı-20. Yüzyılın Başlarında Türk Milliyetçiliği Üzerine Bir İnceleme" vb. 《现代国家与民族建构--20世纪前期土耳其民族主 义研究》等 2."Ermeni Meselesi" Tartışmaları Türkiye-Ermeni İlişkilerindeki Derin Farklılıkları Yansıtır 《“亚美尼 亚大屠杀”用词之争折射土耳其与亚美尼亚关系深层分 歧》
LI Zhiyu/ 李智育	Pekin Yabancı Diller Üniversitesi	-Doçent -Türk Siyasi Sistemi	"2002-2014 Türkiye Örneğine Dayalı Kurumsal Tasarım ve Siyasal Kültür" vb. 《制度设计与政治文化 —基于土耳其2002-2014年的案例》等
LIU Qin/ 刘钊	Pekin Yabancı Diller Üniversitesi	Doktora, Doçent	1. 2016-2018 Türkçe Dil Bilgisi Projesi 2. 2019-2021 Uygur Alfabetesi "Altın Işık Sutrasi" 2016-2018 土耳其语法(国家语委优秀成果后期资助 项目·已结项); 2019-2021 回鹘文《金光明经》(国 家社科“冷门绝学”项目·在研) 3. "Dede Korkut Kitabı", Türkçe dilbilgisi, Mahmoud Kaşgari ve "Türkçe Sözlük", eski Türk dilbilgisi 《先祖阔尔库特书》研究、土耳其语法、麻赫穆德· 喀什噶里及《突厥语大词典》、古突厥语语法等
GUANG Bo/ 关博	Pekin Yabancı Diller Üniversitesi	Doktora, öğretim görevlisi	-
HAN Zhimin/ 韩智敏	Şanghai Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi	-Doçent Türk dili, Türk tarihi	1. Ders Kitabı Fonu Projesi 2. "Türkçe Okuma Materyalleri" 《土耳其语阅读教程》
ZHANG Luan/ 张銮	Tianjin Yabancı Diller Üniversitesi	-Öğretim Görevlisi, -Türk Dili ve Edebiyatı	-"Türkiye Ulusal Koşullar Raporu (2014)"
ZHANG Nan/ 杨楠	Tianjin Yabancı Diller Üniversitesi	-Öğretim Görevlisi, -Türk Dili ve Edebiyatı	
Shanati Slam	Beijing İkinci Yabancı Diller Üniversitesi	-Öğretim Görevlisi -Bölüm Başkanı -Modern Türkiye Çalışmaları	
GONG Yingyuan/ 龚颖元	Çin İletişim Üniversitesi	Türkçe Program Yetkilisi	-Temel Türkçe Kursu Kitabı, Türkçe: Seçilmiş Edebiyat Eserleri;土耳其语基础教

LI Shiqing/ 李诗晴	Guangdong Yabancı Çalışmalar �niversitesi	-�ğretim Görevlisi -Modern Türk Edebiyatı	"�niversite Türkçe Ders Kitaplarının Yapı Temelli Bir Analizi" --- "İpek Yolunun İki Ucu-Çin ve Türk Edebiyatı Semineri" 《基于语料库的土耳其语教 材分析》---“丝路的两端--中土文学研讨会”
ZHONG Weiyang/ 钟微阳	Guangdong Yabancı Diller �niversitesi	-�ğretim Görevlisi -Türk Dili ve Edebiyatı	-

Sonuç

Türkiye-Çin ilişkileri 4 Ağustos 1971 yılında tesis edilse de Çin'in 2000'li yılların başından itibaren dış politika stratejisi olarak "ortaklık" yöntemi benimsemesiyle ilişkiler derinleşerek devam etmiştir. İlişkiler 2010 yılında "Stratejik İş birliği" düzeyine yükseltilmiş ve 2013 yılında Çin'in Kuşak -Yol Girişimi'ni ilan etmesi ve 2015 yılında Türkiye'nin bu girişime dahil olmasıyla birlikte iki ülkenin ortak hedefler, stratejik iş birliği alanları somut bir şekilde ivme kazanmıştır. 2012 yılında Türkiye'de 'Çin Kültür Yılı', 2013 yılında Çin'de 'Türkiye Kültür Yılı' ve 2018'de Çin'de 'Türkiye Turizm Yılı' düzenlenmiştir. Atılan tüm adımlar Çin'de Türkiye'nin diline ve kültürüne olan ilgisinin artmasına vesile olmuştur. Bu ilgi akademi dünyasında da hissedilirken, özellikle Çinli akademisyenlerin zaman içerisinde Türk dili, tarihi, ekonomisi ve siyaseti ile ilgili dikkate değer çalışmalar yaptıkları g r lm ştir.

Çin yükseköğretim kurumlarında Türkoloji bölümleri ve Türkiye Araştırma Merkezleri'nin kuruluşu ilk kez Uluslararası Çin Radyosu'na personel yetiştirmek amacıyla bir grup Çinlinin Rusya'ya giderek Türkçe öğrenmesiyle başlamıştır. Çin devlet teşviki ile Rusya'ya giderek Türkçe eğitimi alıp Çin'e dönen kişilerin büyük çoğunluğunun Çin medya organlarında çalışması eleman yetersizliğine yol açarak Çin Yükseköğretim Kurumlarında Türkoloji bölümlerinin geç açılmasına neden olmuştur. Ayrıca bölümlerin kurulduğu yıllarda Türkiye-Çin arasında yapılan  eviri çalışmalarının yetersizliği, birincil kaynak olarak eğitim  ğretim materyallerine ulaşımda güçlük yaşanması, bölümlerde  alışan Türk hoca sayılarının azlığı ve iki ülke üniversitelerinin arasında yaşanan çeşitli iletişim sorunu Türkoloji bölümlerinin atıl kalmasına sebep olmuştur. Türk dili  ğretimi sırasında faydalanılan materyallerle ilgili yapılan araştırmada da konuyla ilgili önemli kitaplar yazılmakla birlikte, Türk dili ve grameriyle ilgili içerik üreten akademisyenlerin de arttığı g r lm ştir.

Kaynakça

- Akçay, N. (2023). *Turkey's China Policy in the 21st Century within the Scope of Asia Anew, Metamorphosis of Turkish Foreign Policy in the 21st Century: Opportunities and Challenges*, ed. Nergiz Özkural Köroğlu, Hamoon Khelghat-Doost, Rowman & Littlefield, 85-102. 85.
- Ayup, T. (2014). *Çin'deki Türk Lehçeleri Araştırmalarının Son 20 Yıllık Gelişimi  zerine*, Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi, Sayı:4, 1-10.
- Doğu Dilleri ve Kültürü Okulu 东方语言文化学院 (2014). XISU: <https://zhaosheng.xisu.edu.cn/info/1058/1317.htm> adresinden alındı.
- Erdoğdu, İ. İ. (2009). *Çin'de Halen Kullanılmakta Olan Türk Lehçeleri*, Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika  alışmaları Kongresi, Doğubilim  alışmaları, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, 133, 131-140.

- Gong, Y. (龚颖元) (2017). *土耳其语基础教 Türkçenin Temel Öğretimi*, Xinhua Yayınevi, Pekin.
- Guo, C. (2013). *Turkey: An Increasing Interest for Chinese Academia*, MEI: <https://www.mei.edu/publications/turkey-increasing-interest-chinese-academia> adresinden alındı.
- Guo, C. (郭长刚) (2014). *土耳其蓝皮书：土耳其发展报告 Türkiye Mavi Kitabı: Türkiye Kalkınma Raporu*, Sosyal Bilimler Edebiyat Yayınları, Pekin.
- Hu, B. (胡舶). (2012). *冷战背景下东欧国家曲折发展道路研究 (1945-1956) Soğuk Savaş Bağlamında Doğu Avrupa Ülkelerinin Dolambaçlı Kalkınma Yolu Üzerine Araştırma (1945-1956)*, China Social Sciences Press, Pekin.
- İnayet, A. (2020). *Türk Çin Dil İlişkileri Üzerine*, Akademiye: <https://akademiye.org/tr/wp-content/uploads/2020/12/5.TURK-CIN-DIL-ILISKILERI-UZERINE-donusturuldu.pdf> adresinden alındı. 6.
- Li, Y. (李艳枝) (2018). *伊斯兰主义与现代化的博弈——基于土耳其伊斯兰复兴运动的个案研究 İslamcılık ve Modernleşme Arasındaki Oyun- Türk İslami Canlanma Hareketine Dayalı Bir Vaka Çalışması*, Military Science Press, Pekin.
- Li, Y. (李艳枝) (2019). *正义与发展党的总统制探索与土耳其的制度转型 Adalet ve Kalkınma Partisi Başkanlık Sisteminin Araştırılması ve Türkiye'nin Kurumsal Dönüşümü*, Sosyal Bilimler Edebiyat Yayınları, Pekin, Sayı.1, No.2, 94-115.
- Li, Z. (李智育) (2020). *制度设计与政治文化—基于土耳其2002-2014年的案例*, Kurumsal Tasarım ve Siyasi Kültür- 2002-2014 Arası Türkiye Örnekleme, Fikri Mülkiyet Yayınları, Pekin.
- Liu, J. (刘 军), Wang, Y. (王亚克) (2019). *土耳其教育体制与汉语国际教育研究 Türk Eğitim Sistemi ve Çin Uluslararası Eğitim Araştırmaları*, 云南师范大学学报, Sayı. 7, No. 3, 62-71, 69.
- Liu, Y. (刘义) (2021). *从东方政策到社会民主——土耳其的社会主义运动 Doğu Politikasından Sosyal Demokrasiye-Türkiye'deki Sosyalist Hareket*, Şangay Üniversitesi Shilin Press, Şangay.
- Liu, Z. (刘钊) (2017). *先祖阔尔库特书 Dede Korkut Kitabı*, Minzu University of China Press, Pekin.
- Lizhu, D. (2020). *1949'dan Bugüne Türk Edebiyatı Hakkında Çin'de Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, 17.
- Okay, B. (2022). *Çin Kaynaklarına Göre Türk-Çin İlişkilerine Tarihsel Bir Bakış*, Uluslararası Prof. Dr. Halil İnalçık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumu Bildiriler (I.Cilt), 559, 557-568
- Pekin Dil Kültür Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi Türkiye Araştırma Merkezi (2021). BLCU: <http://irs.bcu.edu.cn/col/col16398/index.html> adresinden alındı.
- Pekin Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi Türkiye Araştırma Merkezi (2021). PKU: <https://ias.pku.edu.cn/xygk/zjg/ywh/bb47f1fb17f047a6a72df894d50dbe46.htm> adresinden alındı.
- Shaanxi Normal Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi Türkiye Araştırma Merkezi (2020). SNUU: <https://turkey.snnu.edu.cn/zxgk/zxjj.htm> adresinden alındı.
- Shanghai Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi Türkiye Araştırma Merkezi (2022) SISU, 18 Haziran 2020, <http://cqftyy.sisu.edu.cn/info/1016/1843.htm> adresinden alındı.
- Shanghai Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi Türkiye Araştırma Merkezi (2020). SHU: <https://igs.shu.edu.cn/teqjzx/zxjj.htm> adresinden alındı.

- Tian, W. (田文林) (2010). *土耳其战略转型及其局限 Türkiye'nin Stratejik Dönüşümü ve Sınırlamaları*, Modern Uluslararası İlişkiler, Sayı.9, No.13.
- Tian, W. (田文林) (2020). *国际权力体系的三大类型变迁及对中东的影响 Uluslararası Güç Sisteminde Üç Tür Değişiklik ve Orta Doğu Üzerindeki Etkisi*, Şanghay Uluslararası Çalışmalar, No.1, 49-59.
- Tian, W. (田文林) (2020). *衰朽与动荡: “阿拉伯之春”十周年反思 Çürüme ve Kargaşa: “Arap Baharı”nın Onuncu Yıldönümüne Yansımalar*, Uluslararası İlişkiler Okulu, Çin Renmin Üniversitesi, Pekin, 2021-3, 3-17.
- Türk Araştırma Topluluğu Bülteni *土耳其研究共同体通讯* (2021). The Paper: https://m.thepaper.cn/baijiahao_15459401 adresinden alındı.
- Türkolog Shen Zhixing: Çin üniversitelerinde Türk ana dallarının oluşum tarihi *土耳其语学者沈志兴: 中国高校土耳其语专业创设史* (2018). The Paper: http://m.thepaper.cn/wifiKey_detail.jsp?contid=2162615&from=wifiKey# adresinden alındı.
- Wang Wenbin, Xu Hao, 2020中国外语教育年度报告(2020 Çin Yabancı Dil Eğitimi Yıllık Raporu), Foreign Language Teaching and Research Press, 2021.
- Wang, J. (王佳尼) (2016). *社会运动理论视角下的土耳其伊斯兰运动研究 Toplumsal Hareket Teorisi Açısından Türkiye'deki İslami Hareket Üzerine Bir Araştırma*, Far East Press, Pekin.
- Wang, S. (王三义) (2018). *帝国之衰: 奥斯曼帝国六论 İmparatorluğun Çöküşü: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Altı Teori*, Social Science Literature Press, Pekin.
- Wei, M. (魏敏) (2012). *旅游业发展的政府行为研究——以土耳其为例 Turizmin Gelişmesinde Hükümet Davranışları Üzerine Bir Araştırma - Türkiye'yi Örnekleme*, Sosyal Bilimler Edebiyat Yayınları, Pekin.
- Wei, M. (魏敏) (2021). *中东变局下美国与土耳其关系变化及前景 Ortadoğu'da Değişen Durum ve ABD-Türkiye İlişkilerindeki Değişim ve Beklentiler*, Çağdaş Dünya Dergisi, Sayı 3, 46-51.
- Yan, T. (严天钦) (2017). *徘徊在欧洲边缘的他者——土耳其身份认同困境研究 Avrupa'nın Kenarında Dolaşan 'Öteki'- Türk Kimliğinin İkilemi Üzerine Bir Araştırma*, Din ve Kültür Yayınları, Pekin.
- Yan, T. (严天钦) (2018). *土耳其化政策与土耳其的民族认同危机 Türkleşme Politikası ve Türkiye'nin Ulusal Kimlik Krizi*, Dünya Etnik Basımevi, Pekin.
- Yang, C. , Xie, F. (2022). *The Mutual Construction of Image of China and Turkey: Perceptions, Problems, and Policy Proposals*, Belt & Road Initiative Quarterly, 3(1), 16-25. 23.
- Zan Tao, “An Overview of Turkish Studies in China”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 2010, c.8, sy.15, s. 281-290.
- Zan, T. (咎涛) (2011). *亚美尼亚大屠杀”用词之争折射土耳其与亚美尼亚关系深层分歧”Ermeni Katliamı teriminin kullanımına ilişkin anlaşmazlık, Türkiye ile Ermenistan Arasındaki ilişkideki Derin Farklılıkları yansıtıyor*, Türk Araştırma Topluluğu Raporu, No.12.
- Zan, T. (咎涛) (2011). *现代国家与民族建构--20世纪前期土耳其民族主义研究 Modern Devlet ve Ulusal Yapı-20. Yüzyılın Başlarında Türk Milliyetçiliği Üzerine Bir Araştırma*, Xinzhi Sanlian Kitabevi.
- Zhang, B. (章波) (2010). *冷战时期土耳其和以色列关系述评 Soğuk Savaş sırasında Türkiye ile İsrail Arasındaki İlişkilerin Gözden Geçirilmesi*, Arab World Studies, Sayı.8, 44-49.

- Zhang, B. (章波) (2013). *16世纪奥斯曼帝国犹太人的经济活动* 16. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Yahudilerin Ekonomik Faaliyetleri, Güncel Olaylar Dergisi, 56-69.
- Zhang, B. (章波) (2014). *土耳其和上海合作组织的关系研究* Türkiye ile Şangay İşbirliği Örgütü Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma, Arap Dünyası Çalışmaları, No.6, 70-82.
- Zhang, X. (张向荣) (2016). *正义与发展党执政以来土耳其与以色列的关系* Adalet ve Kalkınma Partisi'nin iktidara gelmesinden bu yana Türkiye'nin İsrail ile ilişkisi, Arap Dünyası Araştırmaları, No. 5.
- Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi *土耳其研究中心简介* (2021). ZISU: <https://www.zisu.edu.cn/info/1023/16312.htm> adresinden alındı.
- Zhu, C. (朱传忠) (2018). *土耳其正义与发展党研究* Türkiye Adalet ve Kalkınma Partisi Üzerine Bir Araştırma, Social Science Literature Press.
- Zhu, Q. (朱泉钢) (2015). *埃及军政分歧与第三次中东战争* Mısır'ın Askeri-Politik Farklılıkları ve Üçüncü Orta Doğu Savaşı, Askeri Siyaset Bilimi Araştırmaları, No.1.
- Zhu, Q. (朱泉钢) (2019). *中国与埃及友好合作* Çin ve Mısır arasındaki Dostane İşbirliği, China Social Sciences Press